

Nr 351

Av herr Hagård m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till mödrahjälp och till mödrahjälsnämnderna.

I anslutning till frågan om anslag till mödrahjälp och mödrahjälsnämnderna i femte huvudtiteln i årets statsverksproposition synes anledning föreligga att ånyo upprepa de från vårt håll ofta framförda kraven på en enhetlig och organisatoriskt förenklad socialvård. Härmed främjas i första hand effektiviteten och ändamålsenligheten inom detta område samtidigt som man söker nedbringa de administrativa kostnaderna. Arbetet i detta avseende har varit mödosamt. Som ett resultat av dessa strävanden kan man emellertid betrakta den slutliga samordningen mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Som ett ytterligare uttryck härför kan även anföras det godkännande, som faktiskt lämnades i propositionen om socialhjälp vid 1955 års riksdag angående den kommunala socialorganisationen. Därvid förordades för framtiden det system, som sedan ett antal år tillämpats för utredning och verkställighet m. m. i ett stort antal kommuner, då det gäller socialvården.

I fråga om stöd åt mödrarna vid havandeskap och barnsbörd föreslog vi vid moderskapsförsäkringens införande en sådan förstärkning av grundpenningen, att mödrahjälpen skulle kunna upphöra. Det må erinras om att det ursprungliga huvudförslaget från utredningens sida innebar ett yrkande här-om. Även från socialdemokratiskt håll framfördes liknande förslag.

När slutligen vid föregående års riksdag en ny hjälpform tillkom i form av socialhjälp, som gör det möjligt att på ett mera vidsynt sätt och utan återbetalningsskyldighet för ifrågavarande grupp människor lämna stöd och hjälp, föreslog vi vid behandling av lagen härom att mödrahjälpen skulle upphöra. Förslaget avvisades under hänvisning bl. a. till bristande erfarenheter rörande mödrahjälpens nuvarande utnyttjande. Anslagen till mödrahjälp har dock samtidigt nedbringats till mindre än en tredjedel av det ursprungliga. En översyn av mödrahjälp och särskilt dess organisation har också ställts i utsikt.

Det torde dessutom böra påminnas därom, att den nya socialhjälp har utformats så att den icke får betraktas som en mindervärdig eller nedsättande hjälpform, vilket ansetts vara fallet med den tidigare fattigvården. Starka principiella invändningar framfördes vid socialhjälpslagens behandling i riksdagen från olika håll mot att låta mödrahjälp kvarstå såsom en särskild behovsprövande hjälpform vid sidan av den nya lagstiftningen. Resultatet härav kan bli, att mödrahjälp anses diskriminerande för mödrarna.

Icke minst vid behandling i riksdagen av lagen om socialhjälp framhölls det merarbete och den kostnad, som åsamkades samhället genom de lokala barnavårdsnämndernas utredningsarbete och administrativa medverkan vid sidan av mödrahjälpnämnderna. Särskilt i städer utanför landsting framhölls, att detta utgör ett faktiskt dubbelarbete, som vore svårt att försvara. Mödrahjälpnämndernas särskilda anlag till administration bör självfallet minska i den mån verksamheten krymper, något som departementschefen förbisett.

Departementschefen har i årets statsverksproposition äskat ett anslag av 4,5 miljoner kronor för mödrahjälp. Detta belopp torde väsentligen kunna nedbringas. Det är dessutom önskvärt, att reglerna för mödrahjälp över ses så att endast mödrar, som är i verkligt behov av stöd utöver den hjälp som tillkommer dem genom moderskapsförsäkringen, kommer i åtnjutande av mödrahjälp. Förslagsvis torde anslaget till mödrahjälp kunna nedskäras med 2 miljoner kronor till 2,5 miljoner för helt budgetår. Kostnaderna för mödrahjälpnämnderna bör med hänsyn till mödrahjälpens minskade omfattning kunna nedbringas med 40 000 kronor.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte vid behandlingen av punkterna mödrahjälp och mödrahjälpnämnder i femte huvudtiteln

a) till mödrahjälp för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor,

b) beakta de synpunkter beträffande mödrahjälpens handhavande som i motionen anförts,

c) till mödrahjälpnämnderna för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1956

Alarik Hagård

Märta Boman

Eva Karlsson